

Bureau voor Archeologie Rapport 653

Burgemeester van Oerlehof 10, Sint-Oedenrode, gemeente Meierijstad: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase

Colofon

titel: Bureau voor Archeologie Rapport 653. Burgemeester van Oerlehof 10, Sint-Oedenrode, gemeente Meierijstad: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase

auteur: F. Roodenburg (junior archeoloog)

autorisatie: A. de Boer (KNA senior prospector)

datum: 5 september 2018

ISSN: 2214-6687

© Bureau voor Archeologie

Koningsweg 244 Utrecht

T 030 245 18 95

E info@bureauvoorarcheologie.nl

I <https://www.bureauvoorarcheologie.nl>

Administratieve gegevens

Projectnummer	2018032601
Provincie	Noord-Brabant
Gemeente	Meierijstad
Plaats	Sint-Oedenrode
Toponiem	Burgemeester van Oerlehof 10
Centrum locatie (m RD)	160.880; 397.670 (x; y)
Omvang plangebied	2.550 m ²
Kadastrale gegevens	Gemeente Sint-Oedenrode, sectie C, perceel 3822.
ARCHIS onderzoeksmeldingsnummer	4608822100 (ABU), 4613666100 (ABO)
Soort onderzoek	een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen in de verkennende fase
Opdrachtgever	D. Wintraecken, Wintraecken Advies
Uitvoerder	Bureau voor Archeologie, F. Roodenburg, A. de Boer.
Kaartblad	51E
(RO) kader onderzoek	Wijziging bestemmingsplan
Periode van uitvoering	Mei en juni 2018
Bevoegde overheid	Gemeente Meierijstad
Deskundige namens bevoegde overheid	Onbekend
Status goedkeuring bevoegde overheid	Onbekend
Beheerder en plaats van documentatie	Digitale documentatie: ARCHIS en E-Depot Vondstdocumentatie: Bureau voor Archeologie

Figuur 1: Het onderzoeksgebied (kaartbeeld) met plangebied (rood; www.opentopo.nl).

Inhoudsopgave

	Samenvatting.....	8
1	Inleiding.....	9
	1.1 Doelstelling en vraagstelling.....	9
2	Bureauonderzoek.....	11
	2.1 Methode.....	11
	2.2 Huidige situatie en beoogde ingreep.....	11
	2.3 Aardkunde.....	11
	2.4 Bewoning en historische situatie.....	12
	2.5 Bekende archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden.....	13
	2.6 Mogelijke verstoringen.....	17
	2.7 Gespecificeerde verwachting.....	17
3	Booronderzoek.....	19
	3.1 Methode.....	19
	3.2 Resultaten.....	20
	3.3 Interpretatie.....	21
4	Waardestelling en Selectieadvies.....	22
5	Conclusie.....	23
6	Advies.....	25
7	Literatuur.....	26
	Figuren.....	28
	Bijlage 1: Boorbeschrijvingen.....	48

Lijst met Figuren

Figuur 1: Het onderzoeksgebied (kaartbeeld) met plangebied (rood; www.opentopo.nl).....	4
Figuur 2: Gemeentelijke verwachtingskaart van Sint-Oedenrode (Gemeente Sint-Oedenrode 2011).....	36
Figuur 3: Ontwerptekening van het plangebied.....	37
Figuur 4: Luchtfoto van het plangebied.....	38
Figuur 5: Foto van het plangebied vanaf de Burgemeester van Oerlehof in oostelijke richting (Google Maps Street View, oktober 2010).....	38
Figuur 6: Foto van de vijver in het plangebied.....	39
Figuur 7: Foto van het plangebied bij boring 3.....	39
Figuur 8: Doorsnede vijver en fundering.....	40
Figuur 9: Geologische kaart, blad 51 Oost, Eindhoven, 1:50.000 (Rijk Geologische dienst 1973).....	41
Figuur 10: Geomorfologische kaart (Alterra 2004).....	42
Figuur 11: Hoogte- en reliëfkaart van de omgeving van het plangebied (Kadaster - PDOK 2014). Alle hoogtematen zijn weergegeven in meters NAP.....	42
Figuur 12: Hoogte- en reliëfkaart van de omgeving van het plangebied (Kadaster - PDOK 2014). Alle hoogtematen zijn weergegeven in meters NAP.....	43
Figuur 13: Bodemkaart (Alterra Wageningen UR 2012).....	43
Figuur 14: Kaart van Sint-Oedenrode omstreeks 1311, het betreft een kopie uit 1652 (Sallem 1652). De kaart is richting het oosten georiënteerd waardoor het noorden links is.....	44
Figuur 15: Kaart van de Rooiseheide omstreeks 1650 (Onbekende Cartograaf 1650). Het omcirkelde dorp is waarschijnlijk het dorp Eerschot. De kaart is richting het oosten georiënteerd waardoor het noorden links is.....	45
Figuur 16: Kaarten van Sint Oedenrode vanaf eind 17e eeuw tot begin 18e eeuw. 1660: (Burght 1660) 1688: (De Wit 1688) 1718: (Visscher 1718).....	46
Figuur 17: Kadastraal minuutplan van Sint Oedenrode tussen 1811 en 1832, sectie C, blad 2 ("Beeldbank Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed" MIN10141C02). De functies van de percelen is te achterhalen op de oorspronkelijke aanwijzende tafel van sectie C, blad 21 (OAT10141C021). Percelen 742 en 743 zijn bouwland.....	47
Figuur 18: Bonneblad uit 1900 (629-2145 St. Oedenrode).....	47
Figuur 19: Bonneblad uit 1928 (629-2148 St. Oedenrode).....	48
Figuur 20: Topografische kaart uit 1953.....	48
Figuur 21: Topografische kaart uit 1963.....	49
Figuur 22: Topografische kaart uit 1973.....	49
Figuur 23: Topografische kaart uit 1983.....	50
Figuur 24: Topografische kaart uit 1991.....	50
Figuur 25: BAG register met bouwjaren (Kadaster 2013).....	51
Figuur 26: Archis overzichtskaart (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2017). Archeologische onderzoeken zijn weergegeven in blauw, waarnemingen in geel en AMK terreinen in rood. Het plangebied is zwart omrand.....	51
Figuur 27: Vindplaatsen (aangeduid met rode ster) langs het traject van de A50 (Oude Rengerink 1997). Het plangebied is aangeduid met een rode cirkel.	52
Figuur 28: Boorpuntenkaart. De boringen met resten van een B-podzolhorizont zijn geel gemarkeerd. AWF1: Spoor aardewerkfragmenten.....	53
Figuur 29: Schematische weergave van boorprofielen.....	54
Figuur 30: Aardewerkfragment uit boring 1, voor- en achterzijde.....	55
Figuur 31: Advieskaart. Binnen het zwarte gebied wordt een	

proefsleuvenonderzoek aanbevolen behalve binnen de rode contour.
Binnen de rode contour kan de bodem tot 120 cm -mv worden vergraven
met een klein risico op de verstoring van potentiële archeologische resten.

.....55

Lijst met Tabellen

Tabel 1: Aardkundige waarden.....	13
Tabel 2: Bekende waarden tot ca. 200 m van het plangebied.....	18

Samenvatting

Bureau voor Archeologie heeft een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen uitgevoerd voor sloop- en bouwwerkzaamheden aan de Burgemeester van Oerlehof 10 te Sint-Oedenrode.

De vraagstelling van het onderzoek luidt: hoe kan rekening gehouden worden met eventuele archeologische waarden bij de voorgenomen ontwikkeling? Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen van de KNA, protocollen 4002 en 4003. In het kader van het onderzoek zijn kaarten, databases en literatuur geraadpleegd om te komen tot een gespecificeerde archeologische verwachting van het gebied.

In het plangebied wordt de huidige bebouwing gesloopt en worden nieuwe huizen gerealiseerd met bijbehorende tuinen en parkeerplaatsen.

Uit het bureauonderzoek blijkt dat dat het plangebied in het archeologische landschap 'Roerdalslenk' ligt. In het plangebied zijn fluvioperiglaciale afzettingen van de Formatie van Boxtel aanwezig die zijn afgedekt door dekzand van het Laagpakket van Wierden. Binnen 200 meter ten zuiden van het plangebied ligt het dal van de Dommel. De nabijheid van deze rivier maakt het plangebied waarschijnlijk een gunstige bewoningslocatie.

Bij een archeologisch onderzoeken binnen 200 meter ten noordoosten van het plangebied zijn nederzettingsresten aangetroffen van de IJzertijd tot en met de Middeleeuwen. Deze resten lagen in de top van de C-horizont en bleken goed bewaard te zijn onder (restanten van) een esdek. Verder ligt het plangebied vrijwel direct ten noorden van de historische kern van het dorp Eerschot, dat in ieder geval vanaf de 13^e eeuw bestaat. De huidige bebouwing heeft funderingen tot op 130 cm -mv en is omringd door een vijver die op zijn diepste punt is afgegraven tot 100 cm -mv.

In het plangebied zijn zes boringen gezet tot 200 cm -mv. Hieruit blijkt dat een deels intact bodemprofiel aanwezig is. Onder een humeus antropogeen dek liggen restanten van een podzolbodem met B- en BC-horizonten. In de B-horizont van deze bodem is een aardewerkfragment aangetroffen met met een globale datering van het Neolithicum tot en met de Romeinse Tijd. In de basis van de A-horizont is in drie boringen een zwakker humeuze laag aangetroffen die mogelijk gerelateerd is aan een van de eerste fasen van akkerbouw in het gebied. De top van deze laag ligt op 60 cm -mv. De onderzijde van de B- en BC-horizonten ligt tussen 105 en 145 cm -mv.

Bureau voor Archeologie adviseert om het onbebouwde deel van het plangebied en ter plaatse van het rechthoekige gebouw een proefsleuvenonderzoek uit te voeren door een bevoegd archeologisch bedrijf met een door de gemeente goedgekeurd Programma van Eisen (PvE). Dit gebied omvat ongeveer 2200 m². Bureau voor Archeologie adviseert daarnaast om bodemingrepen ter plaatse van de achthoekige aanbouwen te beperken tot 120 cm -mv (zie fig. 31). Dit gebied omvat ongeveer 350 m². Indien dat niet mogelijk is wordt geadviseerd om ook hier een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.

1 Inleiding

Bureau voor Archeologie heeft een archeologisch bureau- en booronderzoek uitgevoerd voor sloop- en bouwwerkzaamheden aan de Burgemeester van Oerlehof 10 te Sint-Oedenrode.

Het archeologisch onderzoek is uitgevoerd in het kader van de wijziging van het huidige bestemmingsplan.

In het gebied geldt een vastgesteld archeologisch beleid. In het plangebied geldt de dubbelbestemming Waarde Archeologie 1. Het gebied heeft een hoge archeologische verwachtingswaarde (categorie 5). Bij bodemingrepen met een oppervlakte van meer dan 200 m² en een diepte van meer dan 50 cm -mv moet vooraf een archeologisch onderzoek worden uitgevoerd.¹

Het plangebied heeft een oppervlak van ca. 2.550 m², zie fig. 3. De beoogde ontwikkeling bevindt zich in de ontwerpfase. Naar verwachting zal de verstoringsdiepte meer dan 50 cm -mv bedragen. Hiermee overschrijdt het plan de vrijstellingscriteria en geldt de verplichting om een onderzoek op de locatie uit te voeren.

Het onderzoeksgebied is een zone met straal van circa 500 m om de ontwikkeling heen.

Het onderzoek is uitgevoerd onder certificaat BRL SIKB 4000,² in overeenstemming met de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.0).

1.1 Doelstelling en vraagstelling

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting. Het doel van het veldonderzoek is het controleren en verfijnen van de archeologische verwachting zodat een beslissing genomen kan worden over hoe met eventuele archeologische waarden rekening moet worden gehouden bij de voorgenomen werkzaamheden.

Het veldonderzoek is uitgevoerd als booronderzoek (IVO – O) en betreft de verkennende fase. Met het verkennende veldonderzoek wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden. Hiermee worden kansarme zones uitgesloten en kansrijke zones geselecteerd.

De volgende onderzoeksvragen zijn in dit onderzoek gebruikt:

1. Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?
2. Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied in termen van geomorfologie, geologie en bodemkunde?
3. Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?
4. Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?

1 ("Ruimtelijkeplannen.nl" 2014; Gemeente Sint-Oedenrode 2011)

2 <http://www.kiwa.nl/upload/certificate/00094278.pdf>

5. Indien er (mogelijk) archeologische waarden aanwezig zijn:
 - a) Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?
 - b) Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen van de KNA 4.0, protocol 4002.³

In het kader van het onderzoek zijn kaarten, databases en literatuur geraadpleegd om tot een gespecificeerde archeologische verwachting van het gebied te komen. Eerst wordt het plan- en onderzoeksgebied vastgesteld en het onderzoek gemeld bij ARCHIS. Daarna wordt achtereenvolgens de aardkundige, archeologische en historische context van het te onderzoeken gebied bestudeerd. Deze gegevens leiden tot het opstellen van een gespecificeerde verwachting. In de gespecificeerde verwachting worden de mogelijk aanwezige archeologische waarden beschreven in termen van onder meer diepteligging, omvang, ouderdom en conservering.

De genoemde stappen leidden tot onderhavig rapport en het openbaar maken van de resultaten bij Archis en het E-depot voor de Nederlandse Archeologie.⁴ In de hierna volgende hoofdstukken worden de belangrijkste onderzoeksgegevens gepresenteerd. De lokale heemkundekring “De Oude Vrijheid” is gecontacteerd.

Van alle afgebeelde kaarten is het noorden boven, tenzij anders aangegeven.

2.2 Huidige situatie en beoogde ingreep

Het plangebied ligt in de gemeente Meierijstad in de plaats Sint-Oedenrode. De locatie ligt aan het adres Burgemeester van Oerlehof 10.

De noordelijke helft van het plangebied wordt grotendeels ingenomen door het gebouw ‘Diamant’ (fig. 4 tot en met 8). Het betreft een diamantslijperij die in 1950 is opgericht. De funderingsdiepte van dit gebouw is onbekend. Het gebouw is in de jaren '90 van de 20^e eeuw uitgebreid. Op bestektekeningen ligt de fundering tot op 130 cm -mv. In het meest noordelijke deel van het gebouw, dat half rond en half achthoekig is, is een deels verzonken vloer aanwezig. Het gebouw is omringd door een vijver van ongeveer anderhalve meter breed en ongeveer 70 cm diep. Op de bestektekening ligt op ongeveer 100 cm -mv vijverfolie. De zuidelijke helft van het plangebied is bestraat met klinkers (fig. 5). De bebouwing neemt ongeveer 600 m² (23,5%) van het oppervlak in en de bestrating ongeveer 850 m² (33%). Het plangebied wordt grotendeels begrensd door erfafscheidingen van andere percelen.

Het plangebied is ongeveer 75 m lang en 63 m breed en heeft een omvang van 2.550 m².

De beoogde ingreep bestaat uit de sloop van de huidige bebouwing en het plaatsen van patiowoningen (fig. 3). Hierbij wordt ook nieuwe bestrating, tuinen en parkeerplaatsen aangelegd. Het plan bevindt zich in de ontwerpfase waardoor de verstoringsdieptes onbekend zijn.

2.3 Aardkunde

De aardkundige gegevens staan samengevat in tabel 1.

³ (SIKB 2016)

⁴ (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Data Archiving and Networking Services)

Het plangebied ligt in het archeologisch landschap 'Roerdalslenk'.⁵

Tijdens ijstijden worden de Pleistocene rivierbeddingen van Nederland verplaatst door landijs. In het plangebied gebeurt dit in de vorm van fluvioperiglaciale afzettingen (fig. 9). Deze worden gerekend tot de Formatie van Bortel. Tijdens de laatste ijstijd (het Weichselien, circa 116.000 tot 11.000 jaar geleden) heeft Nederland een koud en droog klimaat. Door de combinatie van droog liggende rivieren en gebrek aan vegetatie stuift zand op uit rivierbeddingen en vormt dekzandgebieden. In het plangebied wordt een dekzandvlakte gevormd (fig. 10). Het dekzand in de vlakte vormt een laag van minder dan twee meter dik. Het dekzand wordt gerekend tot het Laagpakket van Wierden. Het dekzandgebied wordt doorsneden door het dal van de Dommel. Het dekzandgebied ter plaatse van het plangebied ligt ongeveer twee meter hoger dan het dal (fig. 11). Het plangebied ligt tussen 11,6 en 11,9 m NAP (fig. 12).

Het bodemtype in het plangebied is op de bodemkaart aangegeven als bebouwd (fig. 13). Waarschijnlijk zijn er, op basis van nabije plekken met vergelijkbare hoogteligging, hoge zwarte enkeerdgronden van lemig fijn zand in het plangebied aanwezig.⁶ Het plangebied is daarnaast in de 19^e eeuw in gebruik als akker dat onderdeel is van een gebied dat 'De Verwe' wordt genoemd (zie par. 2.4 en fig. 17 en 18). De overige percelen van dit akkercomplex zijn op de bodemkaart als enkeerdgrond gekarteerd. Verder zijn bij archeologische onderzoeken op naastgelegen percelen zandgronden met een humeus dek beschreven (zie par. 2.5). In het plangebied is hoogstwaarschijnlijk een enkeerdgrond aanwezig.

De grondwatertrap is waarschijnlijk variabel door de aanwezige bebouwing. Bij hoge enkeerdgronden nabij het plangebied is de grondwatertrap VI. Dit betekent dat de gemiddeld hoogste grondwaterstand tussen 40 en 80 cm -mv staat en de gemiddeld laagste grondwaterstand dieper dan 120 cm -mv is.

Bij het bodemloket is geen informatie beschikbaar over bodemvervuiling in het plangebied.⁷

Bron	Situatie plangebied, omschrijving
Geologie (fig. 9)	Geologische Overzichtskaart 1 : 250 000: ⁸ Bx5: Dekzand, beekleem, -zand en veen
Geomorfologie (fig. 10)	Bebouwing (Beb)
AHN (fig. 11 en 12)	Het plangebied ligt tussen 11,6 en 11,9 m NAP.
Bodemkunde (fig. 13)	Bebouwing (Bebouwd).

Tabel 1: Aardkundige waarden.

2.4 Bewoning en historische situatie

De oudste bewoning in het plangebied kan aanwezig zijn op de fluvioperiglaciale afzettingen die tijdens de ijstijden zijn afgezet. Deze zijn bedekt door een laag dekzand van minder dan twee meter dik, waarschijnlijk tijdens het Weichselien. Bewoning kan op het dekzand aanwezig zijn. De nabijheid van het dal van de Dommel in combinatie met de hogere ligging van het plangebied maakt de locatie aantrekkelijk voor bewoning.

⁵ (Rensink e.a. 2015)

⁶ (De Mulder 2003)

⁷ (Rijkswaterstaat Ministerie van Infrastructuur en Milieu)

⁸ (De Mulder 2003)

Het dorp Sint-Oedenrode wordt voor het eerst in historische bronnen uit de 12^e eeuw genoemd onder de naam *A. Rodae Comititis*. In 1232 wordt het dorp *Rodae S. Odae* genoemd. De naam is een combinatie van *rode* als in 'rooïing van bos, ontginning' en de naam van de heilige Oda van Brabant die in 713 in Rode zou zijn gestorven. Het huidige Sint-Oedenrode lag oorspronkelijk op de westoever van de Dommel. Later is Sint-Oedenrode samengegroeid met het dorp Eerschot dat op de oostoever van de Dommel ligt. De naam van het dorp Eerschot komt voor het eerst voor in historische bronnen uit 1248 als *Erscot*. *Schoot* verwijst naar een 'hoek hoger land dat uitspringt in het terrein'. Het voorvoegsel *er* is mogelijk een persoonsnaam, afgeleid van de afkorting *Ari* van *Ariovistus*. De historische kern van Eerschot is zeer waarschijnlijk ouder gezien de bouw van de tufsteen Sint-Odakerk in de 12^e eeuw op de oostoever van de Dommel. Deze kerk is een voorloper van de huidige Knoptoren, die ongeveer 250 meter ten zuidwesten van het plangebied staat.⁹

Een van de oudste historische kaarten van Sint-Oedenrode stamt uit 1652 en betreft een kopie van een kaart uit 1311 (fig. 14). Een kaart uit 1650 toont een zelfde beeld (fig. 15). Sint-Oedenrode ligt kort ten westen van een eiland in de Dommel. Dit eiland ligt ter hoogte van de huidige Borchmolendijk. Het dorp Eerschot is niet met naam aangegeven maar is waarschijnlijk de bebouwing die ten oosten van het eiland is aangegeven. Op kaarten uit de 17^e en 18^e eeuw is het dorp Eerschot aangegeven nabij het plangebied (fig. 16). De kaarten zijn grofschalig en figuratief, dus de aanwezigheid van bebouwing in het plangebied kan niet met zekerheid worden bepaald.

Het kadastraal minuutplan van Sint-Oedenrode tussen 1811 en 1832 geeft aan dat het plangebied in gebruik is als bouwland (fig. 17). Het ligt op korte afstand ten noorden van de weg van Sint-Oedenrode naar Veghel. De Bonnebladen van 1900 tot en met 1928 geven eenzelfde beeld (fig. 18 en 19). Langs de weg wordt geleidelijk meer bebouwing geplaatst. Op de topografische kaart uit 1953 zijn twee structuren in het plangebied getekend (fig. 20). In 1963 wordt in de oostelijke punt van het plangebied een gebouw geplaatst (fig. 21). Vanuit het zuiden van het plangebied loopt een pad naar het gebouw. Langs de noordzijde wordt een weg aangelegd. Op topografische kaarten tot 1991 wordt het plangebied afwisselend aangeduid als bouw- en grasland (fig. 22 tot en met 24). Aangezien het plangebied in een woonwijk ligt is het echter waarschijnlijk dat het plangebied als recreatief groen of moestuin wordt gebruikt. Het BAG-register meldt dat de huidige bebouwing uit 1951 stamt, met uitzondering van een kleine structuur uit 2005 (fig. 25). Het vermelde bouwjaar geldt alleen voor het rechthoekige gebouw. De octagonale uitbreidingen zijn van een latere datum. De bouwtekeningen voor de grotere octagon stammen uit 1991 en de bouwtekeningen van de kleinere octagon uit 1999.

2.5 Bekende archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden

Archeologische terreinen, waarnemingen en onderzoeksmeldingen staan weergegeven in fig. 26 en staan toegelicht in tabel 2. De belangrijkste bevindingen worden in de lopende tekst samengevat.

In het plangebied liggen geen archeologische waarnemingen en geen (delen van) archeologische terreinen. Het plangebied is niet eerder archeologisch onderzocht.

⁹ (Van der Sijs 2010; Wols 2006)

Het plangebied ligt vrijwel direct ten noorden van de historische kern van Sint-Oedenrode, dat is gewaardeerd als een terrein van hoge archeologische waarde (nummer 16.802). Sint-Oedenrode bestond waarschijnlijk al vóór de 13^e eeuw en er kunnen oudere sporen van bewoning aanwezig zijn. Gezien het dynamische karakter van bewoning vóór 1300 n. Chr. is het mogelijk dat nederzettingsresten zich buiten de begrenzing van de historische kern bevinden. Er kunnen daarom sporen van nederzettingen in het plangebied aanwezig zijn.

Vlakbij het plangebied zijn twee onderzoeken uitgevoerd. Bij het onderzoek aan de Van Duppenstraat, direct ten noordoosten van het plangebied, bleek een verstoorde eerdlaag van 60 tot 95 cm dik aanwezig te zijn die direct op de C-horizont ligt (onderzoeksmelding 2.088.612.100). Het gehele pakket onder de A-horizont is als C- of AC-horizont beschreven. De top van de C-horizont heeft echter een bruine kleur, wat een aanwijzing zou kunnen zijn voor de vorming van een B-horizont, hoewel roestvlekken de kleur kunnen hebben beïnvloed. Het tweede onderzoek aan de Eerschotsestraat ligt ongeveer tien meter ten zuiden van het plangebied (onderzoeksmelding 2.173.281.100). Ook hier is de bodemopbouw als verstoord beschreven met een antropogeen humeus dek dat tussen 70 en 110 cm dik is. Dit dek bevat beton, puin en grind.

Aan de Rooise Zoom, op 200 meter ten noordoosten van het plangebied, is een booronderzoek, proefsleuvenonderzoek en opgraving uitgevoerd (onderzoeksmeldingen 2.102.698.100, 2.130.091.100 en 2.167.709.100). De bodem bleek grotendeels intact te zijn en er is een sporenniveau aanwezig. Dit niveau is aanwezig onder een restant van een esdek in de top van de C-horizont. Deze horizont ligt tussen 60 en 120 cm -mv. Ook in de verstoorde terreindelen, waar de A- scherp op de C-horizont aansluit, zijn grondsporen aangetroffen. De sporen zijn afkomstig van nederzettingen uit de IJzertijd, Romeinse Tijd en Middeleeuwen. De middeleeuwse sporen lopen verder in westelijke richting en mogelijk in zuidoostelijke richting.

De sporen sluiten aan bij resten die zijn aangetroffen langs de oostzijde van het tracé van de A50 (onderzoeksmelding 2.026.914.100). Daarom wordt vermoed dat de bewoningsresten in ieder geval in zuidoostelijke richting verder lopen. Bij een onderzoek aan de Eerschotsestraat 101, binnen 150 meter ten noordoosten van het plangebied, bleek de bodem deels intact (onderzoeksmelding 2.349.327.100).

Hans Hendriks van de archeologische werkgroep van heemkundige kring De Oude Vrijheid meldt dat de Burgemeester van Oerlehof nog niet archeologisch is onderzocht. Aan de overzijde van de Eerschotsestraat, ter hoogte van het benzinstation, ongeveer 100 meter ten zuiden van het plangebied, heeft in 1794 een kazerne gestaan van het Franse leger. In Sint-Oedenrode was gedurende dat jaar een troepenmacht van 12.000 man gestationeerd, onder andere voor de bewaking van bruggen over de Dommel. Er wordt vermoed dat aan beide zijden van de Eerschotsestraat troepen gelegerd of gebivakkeerd zijn geweest, mogelijk tot in het plangebied.¹⁰

In het plangebied staan geen bekende (ondergrondse) bouwhistorische waarden geregistreerd.

Het plangebied ligt in het operatieterrein van operatie Market Garden (Tweede Wereldoorlog). Dit manifesteert zich in de mogelijke aanwezigheid van munitieartikelen en andere militaire voorwerpen. Daarnaast kunnen statische

¹⁰ <https://www.heemkundekringschijndel.nl/Heemkunde/Brabant%20Collectie/Schijndel%20-%20Historische%20verkenningen/195-De%20Franse%20tijd-1.htm>

structuren als loopgraven, stellingen, versperringen en inslagkraters sporen in het plangebied hebben achtergelaten.¹¹

Bron	Omschrijving
Archeologische terreinen	16.802 - Sint-Oedenrode – Terrein van hoge archeologische waarde De historische stadskern van Sint-Oedenrode, dat stadsrechten verkreeg in 1232. Mogelijk kunnen ook oudere sporen aanwezig zijn. Vanwege het dynamische karakter van bewoning in de Vroege en Volle Middeleeuwen (tot 1300 n. Chr.) kan oudere bewoning ook buiten de grens van de historische stadskern aanwezig zijn.
Waarnemingen	1.085.133: Sint-Oedenrode, Van Duppenstraat Zie onderzoeksmelding: 2.167.255.100.
Onderzoeksmeldingen	2.026.914.100: Rijksweg A50 Eindhoven-Oss, booronderzoek Het betreft inventarisatie, kartering, en waardering van bekende en nieuwe vindplaatsen langs het tracé van de A50. Aan de oostzijde van de N265 bij Sint-Oedenrode is een vindplaats aangetroffen. Dit is vindplaats 4 (fig. 27). Het betreft aardewerk uit de Late Middeleeuwen. Eén scherf kon mogelijk in de IJzertijd of Late Bronstijd worden gedateerd. Er is sprake van een jonge ontginning waarbij een deel van de oorspronkelijke podzolbodem in het esdek is opgenomen. Er hebben geen recente verstoringen op het terrein plaatsgevonden. Er wordt geadviseerd het terrein bij vindplaats 4 te onderzoeken door middel van een proefsleuvenonderzoek. Binnen 300 meter van het plangebied zijn in het tracé geen archeologische resten aangetroffen. ¹² 2.088.612.100: Sint-Oedenrode, Van Duppenstraat, bureauonderzoek Vanwege de aanwezigheid van dekzandruggen met een esdek heeft het gebied een hoge archeologische verwachting. Nabije waarnemingen dateren uit het Mesolithicum, Neolithicum, IJzertijd, Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Indien het oorspronkelijke podzolprofiel (deels) intact is kunnen onder het esdek archeologische resten in de bodem aanwezig zijn. Het onderzoek is opgevolgd door een booronderzoek (zie onderzoeksmelding 2.167.255.100). ¹³ 2.102.698.100: Sint-Oedenrode, Rooise Zoom, booronderzoek De bodem kan in het grootste deel van het plangebied worden geclassificeerd als een hoge zwarte enkeerdgrond. In twee boringen is een veldpodzolprofiel aangetroffen. In het noordwestelijk deel van het plangebied zijn indicatoren aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een vindplaats uit de periode 1050 tot 1250 n. Chr. Er is een vervolgonderzoek uitgevoerd in de vorm van een proefsleuvenonderzoek (onderzoeksmelding 2.130.091.100). 2.130.091.100: Sint-Oedenrode, Rooise Zoom, proefputten/proefsleuven Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn drie huisplattegronden, een spieker en vijf onbepaalde structuren aangetroffen. Deze bestaan uit paalkuilen, greppels en kuilen. De sporen zijn op basis van aardewerkvondsten gedateerd in de IJzertijd, Romeinse Tijd en Middeleeuwen. De structuren maken waarschijnlijk deel uit van een omvangrijkere nederzetting uit de (Late) Middeleeuwen. Een deel van het onderzoeksgebied was reeds onderzocht bij een opgraving in 1985, hierbij zijn twee huisplattegronden aangetroffen. Hoewel door diepploegen en bouwactiviteiten in de helft van de werkputten de bodemopbouw heeft omgewerkt is het sporenniveau niet of nauwelijks verstoord. Het sporenniveau ligt op ongeveer 1 m -mv. De middeleeuwse nederzetting loopt door richting het zuidoosten. Er wordt geadviseerd een opgraving uit te voeren op locaties die door

¹¹ ("Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME)")

¹² (Oude Rengerink 1997)

¹³ (Bezemer-de Vught, Boer, en IJzerman 2004)

Bron	Omschrijving
	ontwikkeling worden verstoord (zie onderzoeksmelding 2.167.709.100).¹⁴ 2.167.255.100: Sint-Oedenrode, Van Duppenstraat, booronderzoek Tijdens het booronderzoek is een hoge zwarte enkeerdgrond aangetroffen van 60 tot 95 cm dik. Deze was opgebouwd uit een grasplag van 10 cm dik, een puinlaag met asfaltbrokken van 15 cm dik en een laag van 25 tot 45 cm dik met recent materiaal (onder andere plastic en asfalt). De basis van de eerdlaag bestaat uit (donker)bruin-grijs zand. Hieruit wordt geconcludeerd dat de eerdlaag sterk is verstoord en is gevormd in een van oorsprong natte context. Er is geen oorspronkelijk bodemprofiel bewaard gebleven. De enkeerdgrond ligt direct op de C-horizont. De top van deze horizont bestaat uit een bruine laag van 5 tot 30 cm dik waaronder een donkergrijze laag ligt. Er zijn geen relevante archeologische indicatoren aangetroffen (voornamelijk roodbakend geglazuurd aardewerk uit de Nieuwe Tijd). Er wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.¹⁵ 2.167.709.100: Sint-Oedenrode, Rooise Zoom, opgraving Bij de opgraving zijn 2700 sporen gedocumenteerd. Waterputten, humeuze kuilen en greppels zijn bemonsterd voor archeobotanisch onderzoek. Houtresten zijn bemonsterd voor dendrochronologisch onderzoek. Het plangebied lag vermoedelijk in een licht golvend terrein dat in zuidelijke richting opliep naar een kleine dekzandrug op de rand van het beekdal van de Dommel. Door ontbossing voor landbouw degradeerde het moderpodzolprofiel tot een voedselarme haarpodzolgrond gedurende het Laat Neolithicum. Het gebied is in ieder geval vanaf de Vroege IJzertijd als akker gebruikt. Door akkerbouw is het oorspronkelijke bodemprofiel deels opgenomen in de bouwvoor. In de Volle Middeleeuwen is het terrein opnieuw in gebruik genomen voor landbouw. Het esdek is waarschijnlijk geleidelijk vanaf het eind van de 13^e of begin 14^e eeuw ontstaan. Het esdek is minimaal 40 cm dik en maximaal 65 tot 78 cm dik. Op enkele plekken is het esdek afgetopt en is de bodem aangevuld met opgebracht zand. Onder het esdek is een op sommige plaatsen een restant van een podzolprofiel herkenbaar. In het plangebied zijn een aantal structuren, bestaande uit boerderijen met spiekers en greppels, aangetroffen uit de IJzertijd en Middeleeuwen. De nederzetting is waarschijnlijk in de 13^e eeuw verlaten. Het landschap had een open karakter met veel heidevelden en weides. In het lager gelegen dal van de Dommel hebben elzen gestaan.¹⁶ 2.173.281.100: Sint-Oedenrode, Eerschotsestraat, booronderzoek Het gebied ligt in een lager en natter deel van de overgangszone tussen een dekzandvlakte en een beekdal. Er kunnen resten aanwezig zijn uit verschillende perioden vanaf het Mesolithicum tot en met de Nieuwe tijd. Door de relatief lage en vochtige ligging is het plangebied echter minder aantrekkelijk voor bewoning. Tijdens het booronderzoek is een antropogeen humeus dek aanwezig van ongeveer één meter dik. De oorspronkelijke bodemopbouw is tot in de C-horizont verstoord tot een diepte van 70 tot 110 cm -mv. Het dek bevat sporen van beton, grind en puin. Er wordt geen vervolgonderzoek geadviseerd.¹⁷ 2.311.742.100: Sint-Oedenrode, Eerschotsestraat 101 te Sint-Oedenrode, bureauonderzoek Tijdens het Pleniglaciaal is de bodem nabij het plangebied periodiek bevroren geweest, waardoor regen- en smeltwater via de oppervlakte is afgevoerd. Hierdoor is het Dommeldal uitgesleten. De fluvioperiglaciale

14 (Mostert en Waveren 2009)

15 (Boer 2007)

16 (Mostert 2016)

17 (Wilbers 2008)

Bron	Omschrijving
	afzettingen bestaan uit fijn en grof zand dat soms grind bevat, leemlagen en plantenresten. De afzettingen worden gerekend tot de Formatie van Boxtel. Op basis van extrapolatie worden zwarte enkeerdgronden in het plangebied verwacht die zijn ontstaan door potstalbemesting in de 14^e en 15^e eeuw. Het plangebied kan in de prehistorie een aantrekkelijke bewoningslocatie zijn geweest vanwege de aanwezigheid van water in het beekdal van de Dommel en de relatief hoge ligging. Er wordt geadviseerd een booronderzoek uit te voeren (zie onderzoeksmelding 2.349.327.100).¹⁸ 2.349.327.100: Sint-Oedenrode, Eerschotsestraat 101, booronderzoek In het gebied is een esdek op C-horizont of Het centrale deel van het plangebied is diep verstoord. De C-horizont is iets vermengd met de bovengelegen laag. Deze verstoring hangt mogelijk samen met historische akkerbewerking in het plangebied. De bodem in het noordelijk deel van het plangebied blijkt intact en heeft een hoge verwachting voor de aanwezigheid van resten van landbouwsamenlevingen. Bodemingrepen dieper dan 50 cm -mv in deze zone dienen vermeden te worden. Indien dat niet mogelijk is wordt geadviseerd een proefsleuvenonderzoek uit te voeren.¹⁹ 4.545.983.100: Sint-Oedenrode, Bureauonderzoek en verkennend booronderzoek, Eerschotsestraat Het onderzoek uit mei 2017 is nog niet afgemeld in ARCHIS. Het rapport niet beschikbaar.
Gemeentelijke kaart	Categorie 5: hoge archeologische verwachting.
Bouwhistorische waarden	Geen.

Tabel 2: Bekende waarden tot ca. 200 m van het plangebied.

2.6 Mogelijke verstoringen

Het plangebied is ter plaatse van de huidige bebouwing verstoord. De funderingsdiepte van het oostelijke rechthoekige gebouw uit 1951 is onbekend. Het achthoekige aanbouw uit de jaren '90 van de 20^e eeuw en de halfronde, half achthoekige aanbouw uit de jaren '0 van de 21^e eeuw heeft een funderingsdiepte van 130 cm -mv. Het meest noordelijke gebouw (half rond en half achthoekig) heeft een verdiepte vloer waarbij het vloerniveau ongeveer 50 cm -mv ligt. Rondom de aanbouwen is een vijver aangelegd waarvan de bodem op ongeveer 70 cm -mv ligt. Hieronder ligt een laag vijverfolie tot 100 cm -mv.

2.7 Gespecificeerde verwachting

Het plangebied is een aantrekkelijke bewoningslocatie vanwege de hooggelegen zandgronden en de aanwezigheid van de rivier de Dommel. Er zijn in de nabijheid van het plangebied archeologische resten aangetroffen vanaf de IJzertijd. De aanwezigheid van oudere bewoningsresten kan niet worden uitgesloten. Het plangebied ligt direct ten noorden van de historische kern van het dorp Eerschot, dat in de 12e eeuw voor het eerst wordt genoemd in historische bronnen. In het plangebied is door grondverbetering de bodem met ongeveer één meter verhoogd. Eventuele bebouwing uit de Nieuwe Tijd (vanaf 1500 n. Chr.) heeft zich voornamelijk langs de Eerschotsestraat geconcentreerd. Mogelijk hebben Franse troepen in 1794 in het plangebied gebivakkeerd. Eventuele resten van de bivak zullen bij latere landbouwwerkzaamheden in een

¹⁸ (Nillesen en Leuversing 2011)

¹⁹ (Hensen 2013)

akkerlaag zijn opgenomen. Het plangebied ligt binnen het operatieterrein van Market Garden uit de Tweede Wereldoorlog. De huidige bebouwing in het plangebied stamt uit 1951, met aanbouwen uit het eind van de 20^e en begin van de 21^e eeuw.

De verwachting wordt als volgt gespecificeerd:

1. Datering: Neolithicum tot en met Vroege Middeleeuwen.
2. Complextype: Huisplaatsen en resten gerelateerd aan agrarische nederzettingen.
3. Omvang: De omvang van huisplaatsen omvatten gemiddeld enkele honderden vierkante meters.
4. Diepteligging: Onder een antropogeen dek, ongeveer één meter beneden maaiveld.
5. Gaafheid, conservering: De grondwatertrap is onbekend vanwege aanwezige bebouwing. Archeologische resten kunnen goed bewaard zijn gebleven door de beschermende werking van een antropogeen dek.
6. Verstoringen: Ter plaatse van de huidige bebouwing kunnen archeologische resten zijn vergraven.
7. Locatie: Hele plangebied.
8. Uiterlijke kenmerken (prospectie kenmerken): Archeologische resten kenmerken zich door de aanwezigheid van een sporen niveau.

Strategie om deze verwachting te toetsen in overeenstemming met stroomdiagram van protocol 4003 kan niet worden opgesteld omdat de aard van de bodemopbouw onvoldoende bekend is.

3 Booronderzoek

3.1 Methode

Het veldonderzoek is uitgevoerd zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 4.0,²⁰ in het bijzonder het hoofdstuk "protocol 4003 inventariserend veldonderzoek overig".

Het veldonderzoek bestond uit een inventariserend veldonderzoek (specificatie VS03), verkennende fase.

De boringen zijn gezet met het doel de bodemopbouw te verkennen. Met de verkenning wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden. Hiermee kunnen kansarme zones worden uitgesloten en kansrijke zones worden geselecteerd.

Onderbouwing onderzoeksmethode

Deze methode is toegepast omdat nog onvoldoende informatie over de bodemopbouw beschikbaar is om te kunnen beslissen of en welk type karterend onderzoek eventueel uitgevoerd kan worden.

Operationalisering

De werkwijze in het veld was als volgt:

Boortype: 7 cm Edelmanboor.

Aantal boringen: Zes.

Boordiepte: De boringen zijn gezet tot in onverstoorde natuurlijke afzettingen, tot 200 cm -mv.

Grid: De boringen zijn verspreid in het plangebied geplaatst.

Waarnemingswijze: Het sediment is met de hand bemonsterd en met het blote oog onderzocht door het te versnijden en te verbrokkelen. De opgeboorde grond is systematisch uitgelegd op een plastic zeil. Representatieve uitgelegde boorprofielen zijn gefotografeerd. Het sediment is gezeefd over een 4 mm zeef.

Classificatie bodemtextuur en archeologische indicatoren: De opgeboorde grond is beschreven op basis van de Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1 (ASB 1.1), dit omvat NEN 5104.²¹

Locatie bepaling X en Y: De X en Y coördinaten van de boringen is bepaald ten opzichte van de lokale topografie.

Hoogte bepaling: De Z coördinaat is na afloop van het veldwerk bepaald aan de hand het AHN.²²

De gegevens zijn digitaal in het veld geregistreerd. Het veldwerk is uitgevoerd op 13 juni 2018 door A. de Boer (KNA Senior Prospector) en F. Roodenburg (junior archeoloog).

²⁰ (SIKB 2016)

²¹ (Bosch 2008; Nederlands Normalisatie Instituut 1989)

²² (Kadaster en PDOK 2014)

Voorgaand aan het veldwerk is een plan van aanpak opgesteld. Het Plan van Aanpak is geregistreerd in ARCHIS3.

3.2 Resultaten

De locaties van de boringen staan in fig. 28 weergegeven. De boorgegevens staan in Bijlage 1. Met de gegevens is een schematische doorsnede gemaakt en weergegeven in fig. 29.

Er zijn archeologische indicatoren aangetroffen. Er is een aardewerkfragment verzameld.

De bodem bestaat over het algemeen uit kalkloos, zwak siltig, matig fijn en afgerond zand. Op basis van textuur, diepteligging, bijmengingen en lithologie zijn de volgende pakketten onderscheiden, van diep naar ondiep:

Pakket 1: Licht-geel-grijs of licht-geel-grijs zand. De top van het pakket ligt tussen 105 en 165 cm -mv (10,31 en 10,76 m NAP). Het pakket is aanwezig in alle boorprofielen. In boringen 1 en 2 bevat de top van het pakket veel roestvlekken. De dikte van het pakket is niet gemeten aangezien de basis van het pakket beneden de einddieptes van de boringen ligt.

Pakket 2: Geel-bruin of oranje-bruin zand met veel roestvlekken. Dit pakket is aanwezig in boorprofielen 3 en 6. In boorprofiel 6 zijn tevens mangaanconcreties aanwezig. De top van het pakket ligt tussen 100 en 110 cm -mv (10,72 en 10,81 m NAP). Het pakket ligt op pakket 1 en is 30 tot 45 cm dik.

Pakket 3: Bruin zand. Dit pakket is aanwezig in boorprofielen 1, 4 en 6. De top van het pakket ligt tussen 70 en 105 cm -mv (10,81 en 11,11 m NAP). In boring 1 bevatte het pakket een aardewerkfragment (zie onder). Het pakket ligt op pakketten 1 en 2 en is tussen 5 en 30 cm dik.

Pakket 4: Zwak humeus grijs-bruin zand. Het pakket is aanwezig in boorprofielen 1, 3 en 4. De top van het pakket ligt tussen 60 en 80 cm -mv (11,02 en 11,18 m NAP). Het pakket bevat houtskoolbrokken, slakken/sintels in boorprofiel 1. Het pakket ligt op pakket 2 en 3 en is tussen 20 en 30 cm dik.

Pakket 5: Sterk humeus donkergrijs zand. Dit pakket is aanwezig in alle boorprofielen. De top van het pakket ligt aan het maaiveld tussen 11,71 en 11,86 m NAP. In boring 1 ligt het pakket onder een 10 cm dikke klinker en lichtgrijs grof zand van 10 cm dik (20 cm -mv en 11,58 m NAP). Het pakket bevat baksteenresten, houtskoolbrokken en slakken/sintels. Ter plaatse van boorprofiel 5 bevat het ook modern vensterglas tot een diepte van 105 cm -mv. Het pakket ligt op pakketten 5, 4 en 1 en is tussen 40 en 160 cm dik.

De grondwaterstand tijdens het onderzoek bevond zich op 140 cm -mv.

In boorprofiel 1 is een aardewerkfragment aangetroffen tussen 80 en 105 cm -mv (fig. 30). Dit fragment is grijs-bruin van kleur, ongeveer 8 mm dik en handgevormd. Zwarte spikkels wijzen op een organische magering. De magering bevat daarnaast kwartsgruis. Het kan op basis van deze eigenschappen globaal worden gedateerd van het Neolithicum tot en met de Romeinse Tijd.

3.3 Interpretatie

Het onderste pakket kan op basis van de matige fijne grootte worden omschreven als dekzand (pakket 1). Op basis van de bleke kleur en de aanwezigheid van roestvlekken kan het pakket worden geïnterpreteerd als de C-horizont. De top van het dekzand heeft een bruine kleur. Op plaatsen waar het bruin als bijkleur aanwezig is, is mogelijk sprake van een zwak ontwikkelde inspoelingslaag en is daarom geïnterpreteerd als BC-horizont (pakket 2). In de helft van de boringen is de bruine kleur aanwezig als hoofdkleur in de top van het dekzand. Hier is waarschijnlijk sprake van een inspoelingslaag en is daarom als B-horizont geïnterpreteerd (pakket 3). Ter hoogte van boring 1 is in de B-horizont een aardewerkfragment aangetroffen.

Op het dekzand ligt een humeus antropogeen dek. In de helft van de boorprofielen ligt in de basis van dit dek een zwak humeus pakket (pakket 4). Mogelijk is deze laag gerelateerd aan de oudste fasen van akkerbouw in het gebied. De rest van de A-horizont is sterk humeus en bevat bijmengingen in de vorm van baksteenresten, slakken/sintels en houtskoolbrokken (pakket 6). Deze A-horizont worden gedateerd in de Late Middeleeuwen of Nieuwe Tijd. In boorprofielen 2 en 5 loopt de A-horizont door tot in de C-horizont. De aanwezigheid van doorzichtig vensterglas in boorprofiel 5 wijst op een recente verstoring. Vanaf een diepte van 105 cm -mv is echter geen glas meer in het pakket aanwezig, mogelijk is dit een spoor dat op basis van de aanwezigheid van sintels en slakmateriaal vanaf de Late Middeleeuwen kan worden gedateerd.

4 Waardestelling en Selectieadvies

Conform KNA 4.0 vormt een waardestelling (VS06) en selectieadvies (VS07) van vindplaatsen onderdeel van een standaardrapport (VS05). Hoewel er aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van een vindplaats zijn er nog onvoldoende gegevens beschikbaar voor een waardestelling. Er is daarom geen selectieadvies opgesteld.

5 Conclusie

De onderzoeksvragen kunnen als volgt worden beantwoord:

1. *Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?*

De voorgenomen bodemingrepen bestaan uit de sloop van de huidige bebouwing en het realiseren van nieuwe woningen met tuinen en parkeerplaatsen.

2. *Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied in termen van geomorfologie, geologie en bodemkunde?*

In het plangebied is sprake van dekzandafzettingen van het Laagpakket van Wierden van minder dan twee meter dik op fluviatiele afzettingen van de Formatie van Boxtel. Het plangebied ligt in bebouwd gebied.

Het booronderzoek bevestigt de aanwezigheid van dekzand dat is afgedekt door een humeus antropogeen dek van 70 tot 110 cm dik. Op twee plaatsen is het antropogene dek 140 tot 160 cm dik. Het dekzandpakket is dikker dan verwacht, er zijn geen fluviatiele afzettingen waargenomen.

3. *Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?*

In het plangebied is buiten de bebouwde delen een grotendeels intacte bodemopbouw aanwezig met restanten van een podzolbodem in de vorm van B- en BC-horizonten. De top van deze horizonten ligt tussen 70 en 105 cm -mv. In twee van de zes boringen lag het antropogene dek direct op de C-horizont, waarvan in één geval kon worden vastgesteld dat het een recente verstoring betreft.

De achthoekige en half achthoekige gebouwen hebben funderingsdieptes tot 130 cm -mv. De funderingsdiepte van het achthoekige gebouw is onbekend. Voor de vijver die het gebouw omringt is de bodem tot ongeveer 100 cm -mv afgegraven.

4. *Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan*

Vanwege de gedeeltelijk intacte bodemopbouw kunnen archeologische resten in het plangebied zijn bewaard. Eventuele resten kunnen goed zijn geconserveerd onder een antropogeen dek. Daarnaast is een mogelijke akkerlaag aangetroffen waarvan de top tussen 60 en 80 cm -mv ligt. Verder is een scherf prehistorisch of Romeins aardewerk in het plangebied aangetroffen. Binnen 200 meter ten noordoosten van het plangebied zijn in percelen met een vergelijkbare bodemopbouw nederzittingsresten uit de IJzertijd tot en met de 13^e eeuw aangetroffen. Het plangebied ligt direct ten noorden van de historische kern van het dorp Eerschot dat in ieder geval vanaf de 13^e eeuw bestaat. Daarnaast kunnen er resten van het kamp van het Franse leger uit 1794 vanaf het maaiveld in het plangebied aanwezig zijn. Deze resten zullen grotendeels zijn verploegd en opgenomen in het antropogeen dek.

5. *Indien er (mogelijk) archeologische waarden aanwezig zijn:*

- a) *Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?*

Sporen en resten van het Franse kamp uit 1794 kunnen worden vergraven bij bodemingrepen.

Wanneer bodemingrepen dieper reiken dan 60 cm -mv, beneden de top van de mogelijke oude akkerlaag, kunnen archeologische resten worden vergraven.

- b) *Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?*

Ter plaatse van de huidige bijgebouwen liggen funderingen waar bodemingrepen tot 120 cm -mv uitgevoerd kunnen worden met een klein risico voor verstoring van archeologische resten (zie fig. 31). Dit gebied omvat ongeveer 350 m².

Voor behoud van eventueel aanwezige archeologische resten kan een proefsleuvenonderzoek worden uitgevoerd door een bevoegd archeologisch bedrijf met een door de gemeente goedgekeurd Programma van Eisen (PvE). Dit zal moeten worden uitgevoerd na de sloop van de huidige bebouwing aangezien de achterzijde van het plangebied moeilijk bereikbaar is.

6 Advies

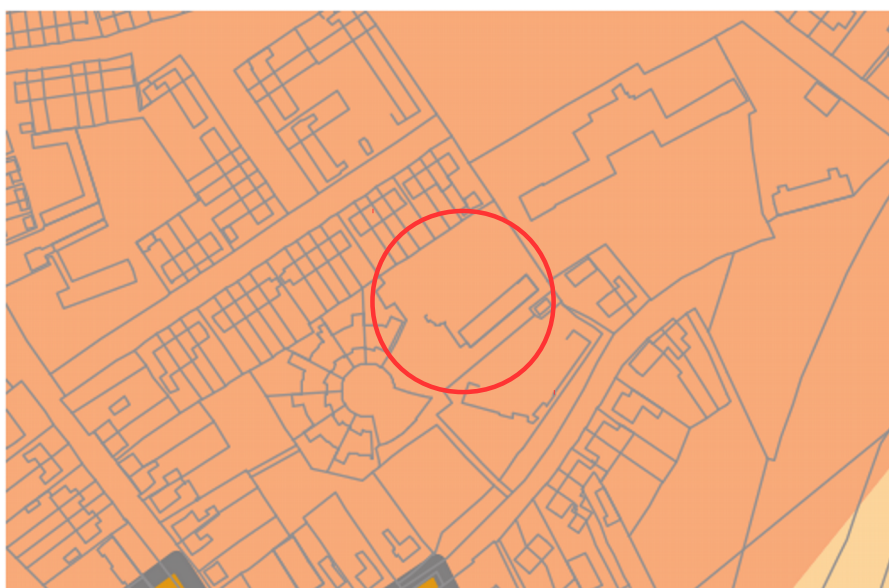
Bureau voor Archeologie adviseert om het onbebouwde deel van het plangebied en ter plaatse van het rechthoekige gebouw een proefsleuvenonderzoek uit te voeren door een bevoegd archeologisch bedrijf met een door de gemeente goedgekeurd Programma van Eisen (PvE). Dit gebied omvat 2200 m². Bureau voor Archeologie adviseert daarnaast om bodemingrepen ter plaatse van de achthoekige aanbouwen te beperken tot 120 cm -mv (zie fig. 31). Indien dat niet mogelijk is wordt geadviseerd om ook hier een proefsleuvenonderzoek uit te voeren. Dit gebied omvat 350 m².

7 Literatuur

- Alterra. 2004. "Geomorfologische Kaart Nederland (GKN) Landsdekkend digitale bestand". Wageningen.
- Alterra Wageningen UR. 2012. "BISNederland". Bodemkaart 1 : 50 000.
<http://www.bodemdata.nl/>.
- "Beeldbank Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed".
<http://beeldbank.cultureelerfgoed.nl/>.
- Bezemer-de Vught, C., E. de Boer, en S. IJzerman. 2004. "Sint Oedenrode - Van Duppenstraat (NB). Archeologische bureauonderzoek en ecologische quickscan". 2004/96. BILAN-rapporten. BILAN. DANS.
<https://doi.org/10.17026/dans-zpk-a9qz>.
- Boer, E. de. 2007. "Sint-Oedenrode (NB), Van Duppenstraat: inventariserend veldonderzoek (karterende fase)". 2007.113. BILAN-rapporten. BILAN. DANS. <https://doi.org/10.17026/dans-xpy-9kxu>.
- Bosch, J.H.A. 2008. "Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1: Op basis van de Standaard Boor Beschrijvingsmethode versie 5.2". 2008-U-R0881/A. Deltares-rapport.
- Burght, Willebrord van der. 1660. "Quarta Pars Brabantiae cujus caput Sylvaducis". Mollova mapová sbírka (Kaartencollectie van Moll).
<http://mapy.mzk.cz/mzk03/001/046/256/2619267844/>.
- de Mulder, E.F.J. 2003. *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhof: Groningen [etc.].
- Gemeente Sint-Oedenrode. 2011. "Notitie archeologiebeleid gemeente Sint-Oedenrode".
- Hensen, G. 2013. "Plangebied Eerschotsestraat 101 te Sint-Oedenrode, gemeente Sint-Oedenrode; archeologische vooronderzoek: een verkennend booronderzoek". 4149. RAAP-notitie. RAAP Archeologisch Adviesbureau. Collecties Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
<https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis2/Archeorapporten/4/AR13021/>.
- "Indicatieve Kaart Militair Erfgoed (IKME)". <http://www.ikme.nl>.
- Kadaster. 2013. "BAG-Viewer". <http://bagviewer.geodan.nl/index.html>.
- Kadaster - PDOK. 2014. AHN2 - Kadaster.
<http://nationaalgeoregister.nl/geonetwork/srv/dut/search#|fff9d7cf-9929-4dde-98b8-06ceda7e5610>.
- Kadaster, en PDOK. 2014. "AHN2 - WCS service". <http://nationaalgeoregister.nl>.
- Mostert, M. 2016. "Sint-Oedenrode Rooise Zoom. Archeologisch onderzoek". F-10.0073. BAAC rapport. BAAC bv.
- Mostert, M., en A.M.I. van Waveren. 2009. "Sint-Oedenrode (NB) - Rooise Zoom. Proefsleuvenonderzoek". 2009/095. BILAN-rapporten. BILAN. Collecties Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
<https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis2/Archeorapporten/1/AR14878/>.
- Nederlands Normalisatie Instituut. 1989. *Geotechniek: classificatie van onverharde grondmonsters*. Delft: Nederlands Normalisatie-instituut.
- Nillesen, R., en J.H.F. Leuving. 2011. "Bureauonderzoek Eerschotsestraat 101 te Sint-Oedenrode, gemeente Sint-Oedenrode". S100345. Synthegra Rapport. Synthegra bv. Collecties Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
<https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis2/Archeorapporten/19/AR23394/>.
- Onbekende Cartograaf. 1650. "Kaart van de Rooiseheide onder Schijndel

- behorende bij inv.nr. 112, ca. 1650". archieven.nl en BHIC.
https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&miadt=0&mizig=187&miview=gal&milang=nl&micols=1&misort=last_mod%7Cdesc&mires=0&mif2=32&mizk_alle=rooiseheide.
- Oude Rengerink, J.A.M. 1997. "*Rijksweg A50 Eindhoven-Oss. Aanvullende archeologische inventarisatie (AAI: Fase A, B en C)*". 283. RAAP-rapport. RAAP Archeologisch Adviesbureau. DANS. <https://doi.org/10.17026/dans-zbr-x7z5>.
- Rensink, E., H.J.T. Weerts, M. Kosian, H. Feiken, en B.I. Smit. 2015. "*Archeologische Landschappenkaart van Nederland. Methodiek en kaartbeeld*". Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. <https://doi.org/10.17026/dans-xf6-ywnd>.
- Rijk Geologische dienst. 1973. "*Geologische kaart van Nederland 1: 50 000, blad 51 Eindhoven oost*".
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. 2017. "*Archis3 - Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed*". <https://archis.cultureelerfgoed.nl/#/login>.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, en Data Archiving and Networking Services. "*e-depot voor de Nederlandse archeologie*". <http://www.edna.nl>.
- Rijkswaterstaat Ministerie van Infrastructuur en Milieu. "*Bodemloket*". <http://www.bodemloket.nl/>.
- "*Ruimtelijkeplannen.nl*". 2014. Geraadpleegd augustus 12. <http://www.ruimtelijkeplannen.nl/web-roo/roo/bestemmingsplannen?tabFilter=ACTUEEL>.
- Sallem, Pieter Floris der. 1652. "*Dugtschildering van de Roijen Hijde*". Collectie kaarten en tekeningen van het streekarchief in Brabant-Noordoost van het Rayon Veghel-Uden. archieven.nl. <https://www.archieven.nl/nl/zoeken?mivast=0&mizig=187&miadt=235&miaet=1&micode=1790&minr=11086558&miview=ldt>.
- van der Sijs, N. 2010. "*Etymologiebank*". <http://www.etymologiebank.nl>.
- SIKB. 2016. "*Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) versie 4.0*".
- Visscher, Nicolaes Jansz. 1718. "*Brabantiae Batavae Pars Orientalis*". Schenk Junior. Mollova mapová sbírka (Kaartencollectie van Mollova). <http://mapy.mzk.cz/mzk03/001/046/291/2619267923/>.
- Wilbers, A.W.E. 2008. "*Inventariserend veldonderzoek, verkennende fase. Eerschotsestraat, Sint-Oedenrode, Gemeente Sint-Oedenrode*". 06270907/25023. Becker & Van de Graaf-rapport. Becker & Van de Graaf. Collecties Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. <https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Archis2/Archeorapporten/4/AR13021/>.
- de Wit, F. 1688. "*Quartae partis Brabantiae seu ditionis Silvae Ducis accuratissima delineatio*". <http://mapy.mzk.cz/mzk03/001/046/281/2619267934/>.
- Wols, R. 2006. "*Sint-Oedenrode in vogelvlucht*". BHIC. <https://www.bhic.nl/ontdekken/verhalen/sint-oedenrode-in-vogelvlucht>.

Figuren

Legenda

— Topografie

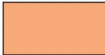
Waardering

Bekende waarden

 Catagorie 2: Slotjes ,kerken en kloosters

 Catagorie 3: Oude kern

Verwachte waarden

 Catagorie 5: Hoge verwachting

 Catagorie 7: Lage verwachting

Figuur 2: Gemeentelijke verwachtingskaart van Sint-Oedenrode (Gemeente Sint-Oedenrode 2011).

Figuur 3: Ontwerptekening van het plangebied.

Figuur 4: Luchtfoto van het plangebied.

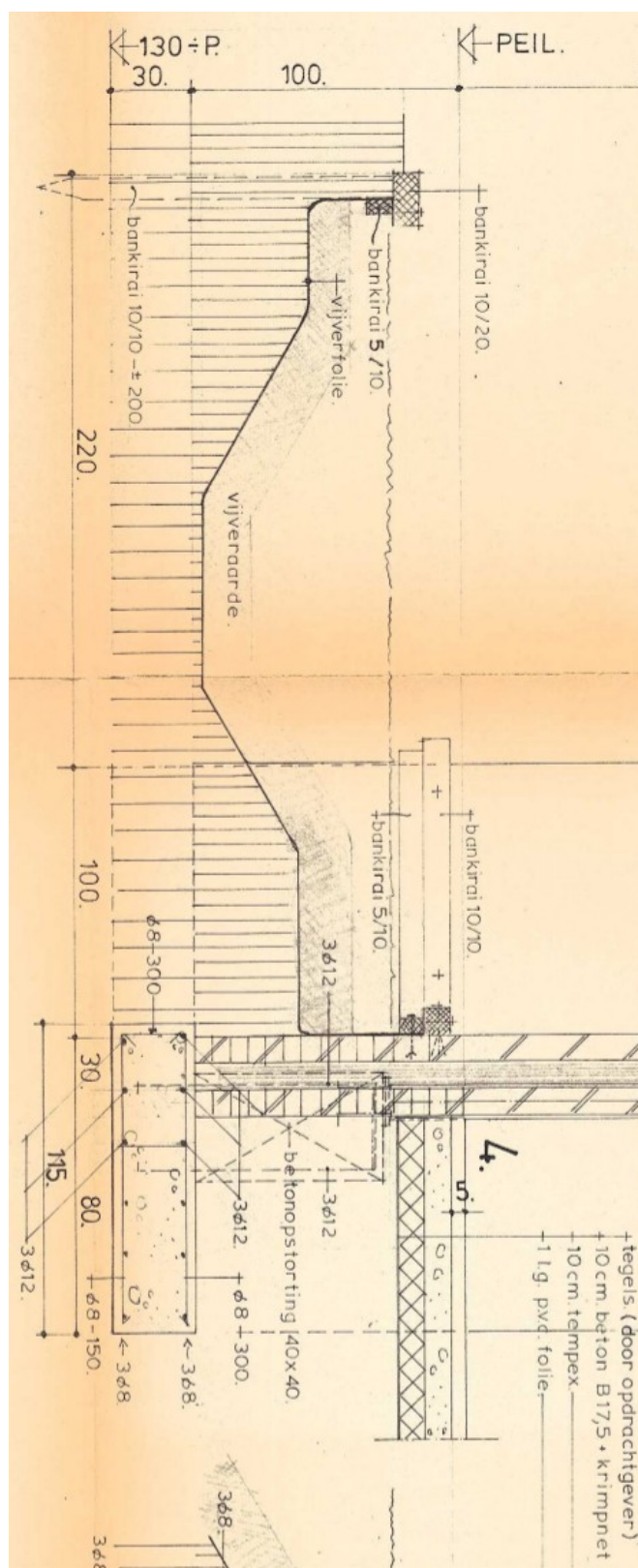
Figuur 5: Foto van het plangebied vanaf de Burgemeester van Oerlehof in oostelijke richting (Google Maps Street View, oktober 2010).

Figuur 6: Foto van de vijver in het plangebied.

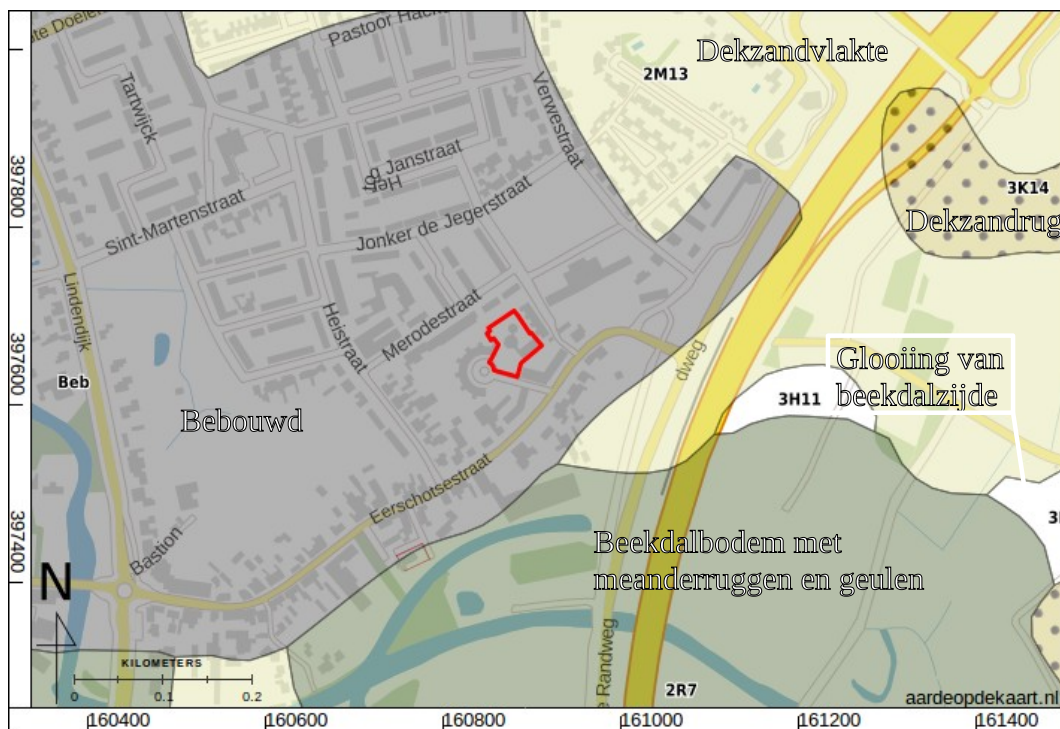

Figuur 7: Foto van het plangebied bij boring 3.

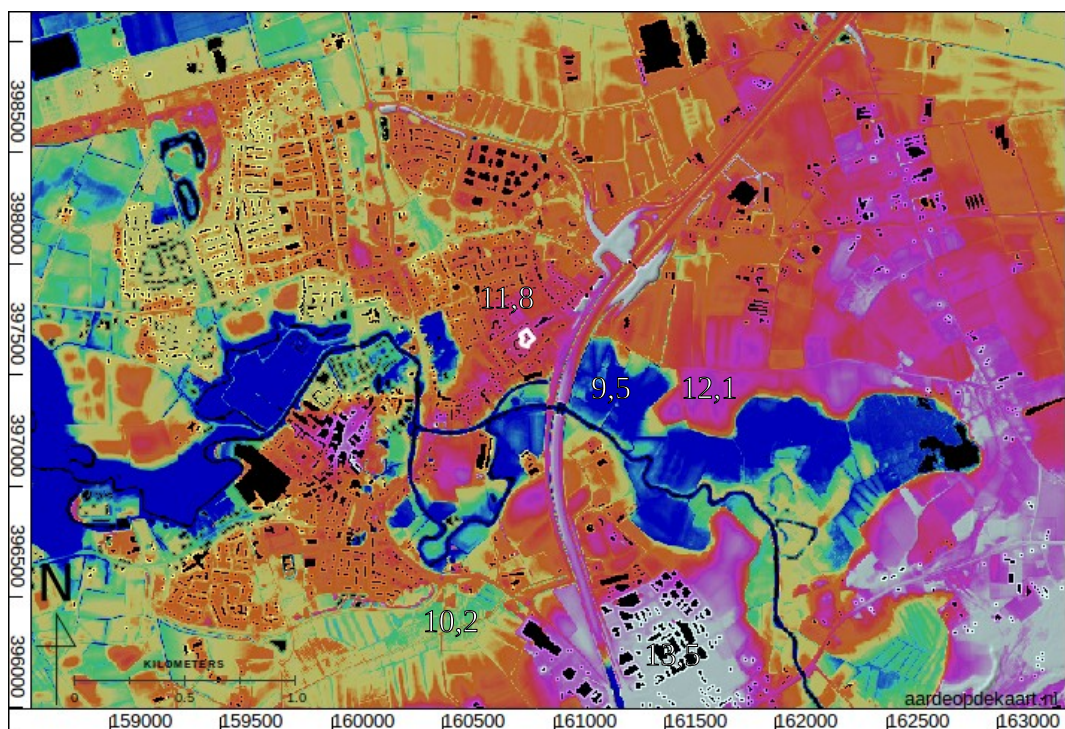

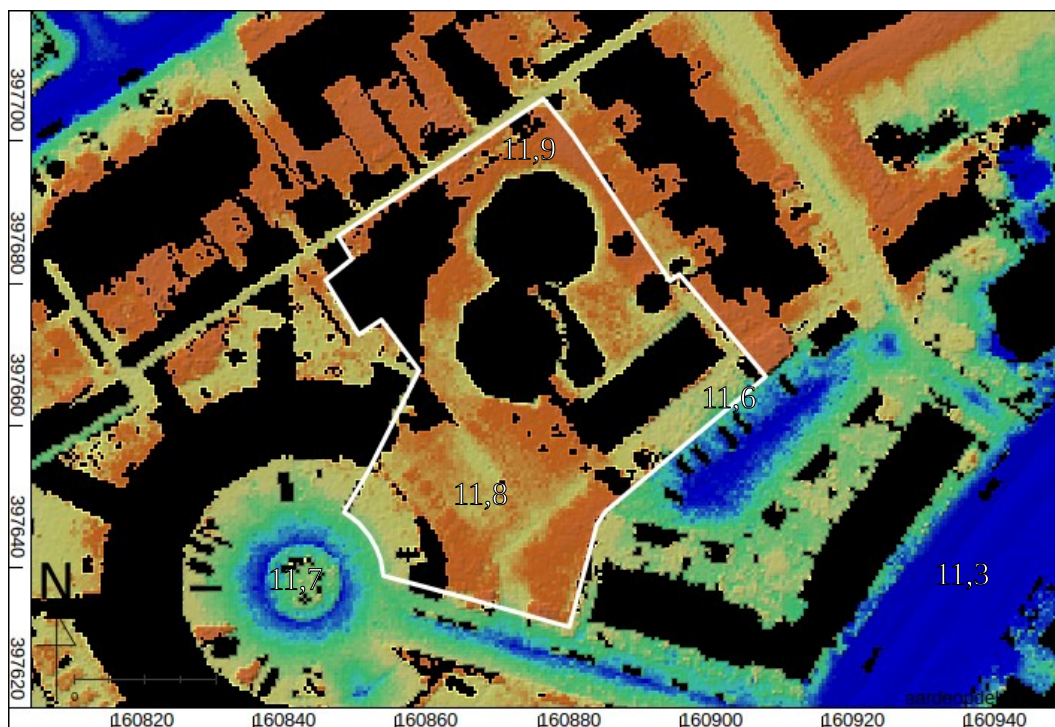
Figuur 9: Geologische kaart, blad 51 Oost, Eindhoven, 1:50.000 (Rijk Geologische dienst 1973).

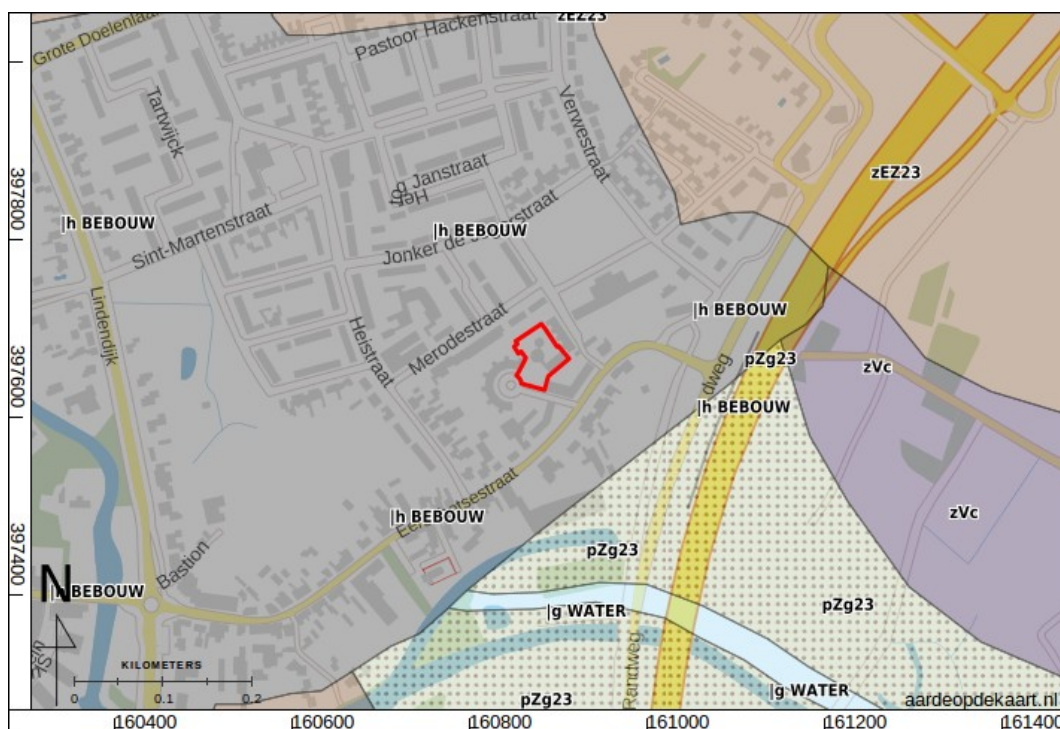
Figuur 10: Geomorfologische kaart (Alterra 2004).

Figuur 11: Hoogte- en reliëfkaart van de omgeving van het plangebied (Kadaster - PDOK 2014). Alle hoogtematen zijn weergegeven in meters NAP.

Figuur 12: Hoogte- en reliëfkaart van de omgeving van het plangebied (Kadaster - PDOK 2014). Alle hoogtematen zijn weergegeven in meters NAP.

Figuur 13: Bodemkaart (Alterra Wageningen UR 2012).

Bebouw: Bebouwd gebied.

pZg23: Beekeerdgronden; lemig fijn zand.

zVc: Meerveengronden op zeggeveen, rietzeggeveen of broekveen.

zEZ23: Hoge zwarte enkeerdgronden; lemig fijn zand

Figuur 14: Kaart van Sint-Oedenrode omstreeks 1311, het betreft een kopie uit 1652 (Sallem 1652). De kaart is richting het oosten georiënteerd waardoor het noorden links is.

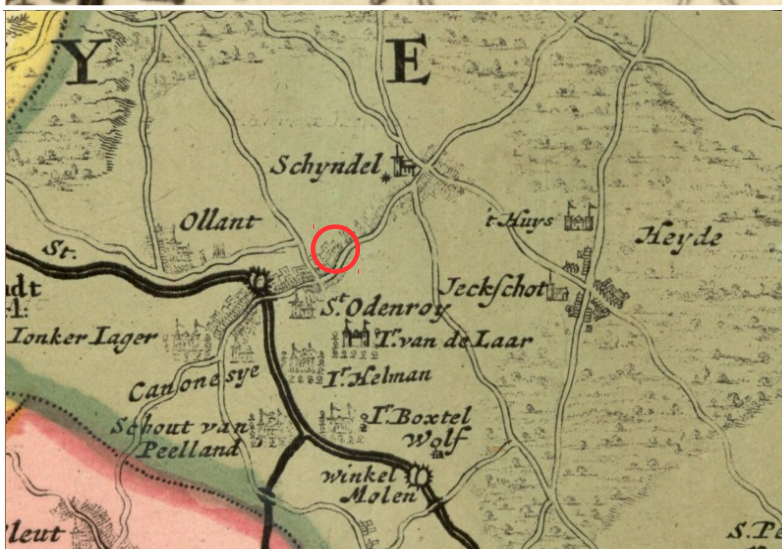
Figuur 15: Kaart van de Rooiseheide omstreeks 1650 (Onbekende Cartograaf 1650). Het omcirkelde dorp is waarschijnlijk het dorp Eerschot. De kaart is richting het oosten georiënteerd waardoor het noorden links is.

1660

1688

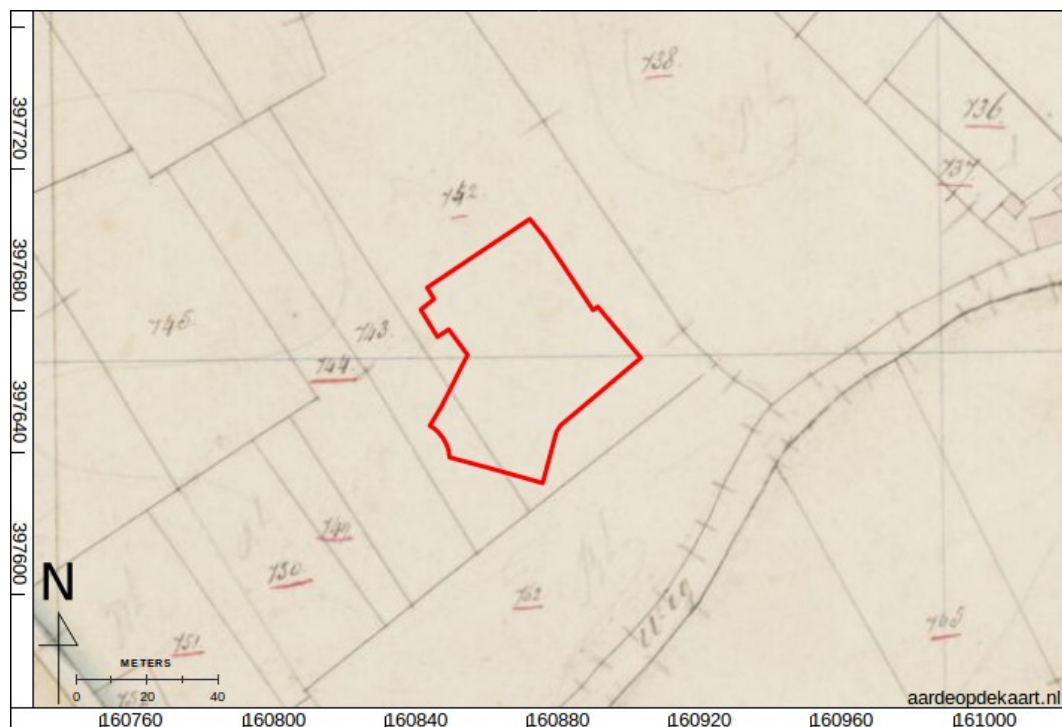
1718

Figuur 16: Kaarten van Sint Oedenrode vanaf eind 17^e eeuw tot begin 18^e eeuw.

1660: (Burght 1660)

1688: (De Wit 1688)

1718: (Visscher 1718)

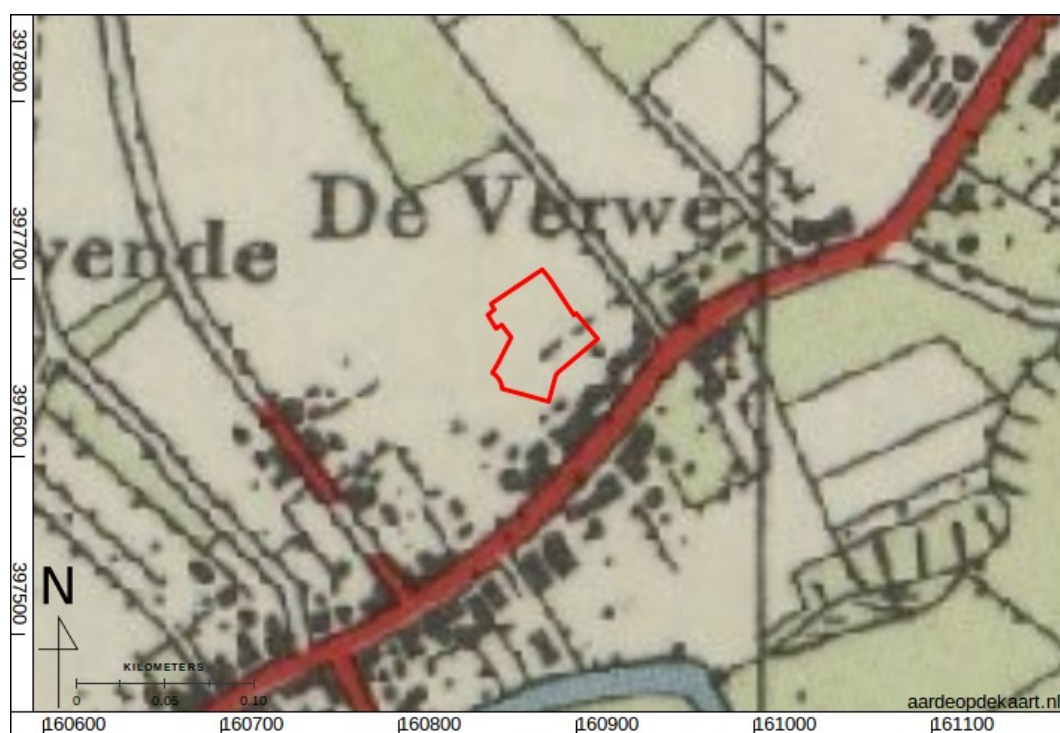
Figuur 17: Kadastraal minuutplan van Sint Oedenrode tussen 1811 en 1832, sectie C, blad 2 ("Beeldbank Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed" MIN10141C02). De functies van de percelen is te achterhalen op de oorspronkelijke aanwijzende tafel van sectie C, blad 21 (OAT10141C021). Percelen 742 en 743 zijn bouwland.

Figuur 18: Bonneblad uit 1900 (629-2145 St. Oedenrode).

Figuur 19: Bonneblad uit 1928 (629-2148 St. Oedenrode).

Figuur 20: Topografische kaart uit 1953.

Figuur 21: Topografische kaart uit 1963.

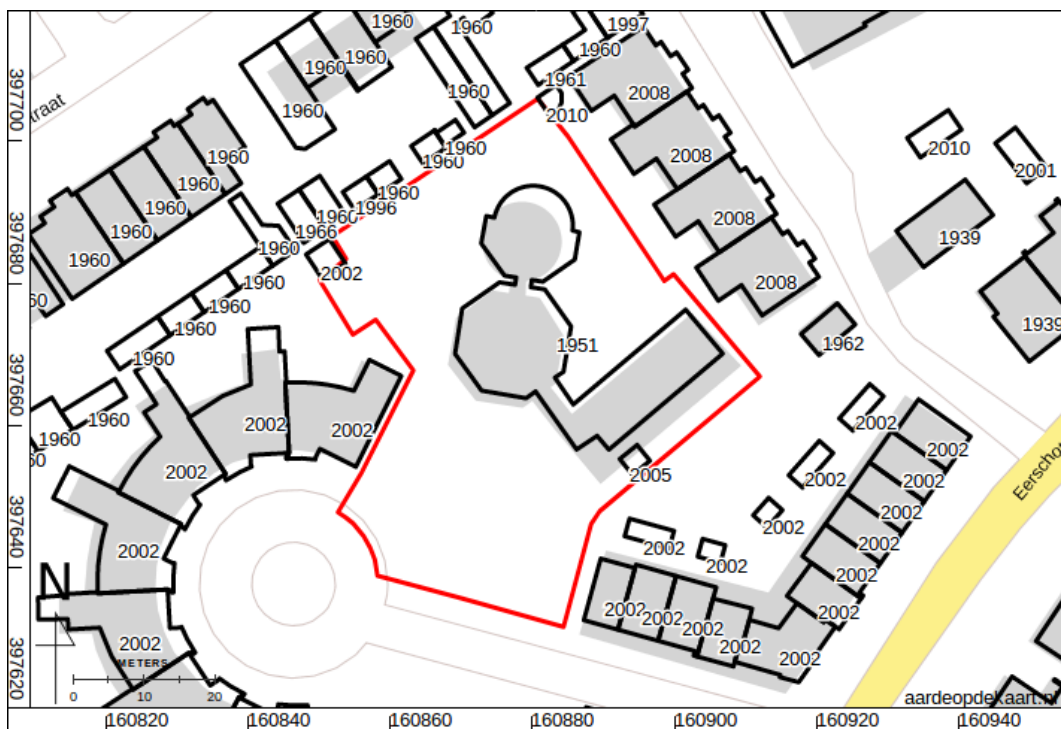
Figuur 22: Topografische kaart uit 1973.

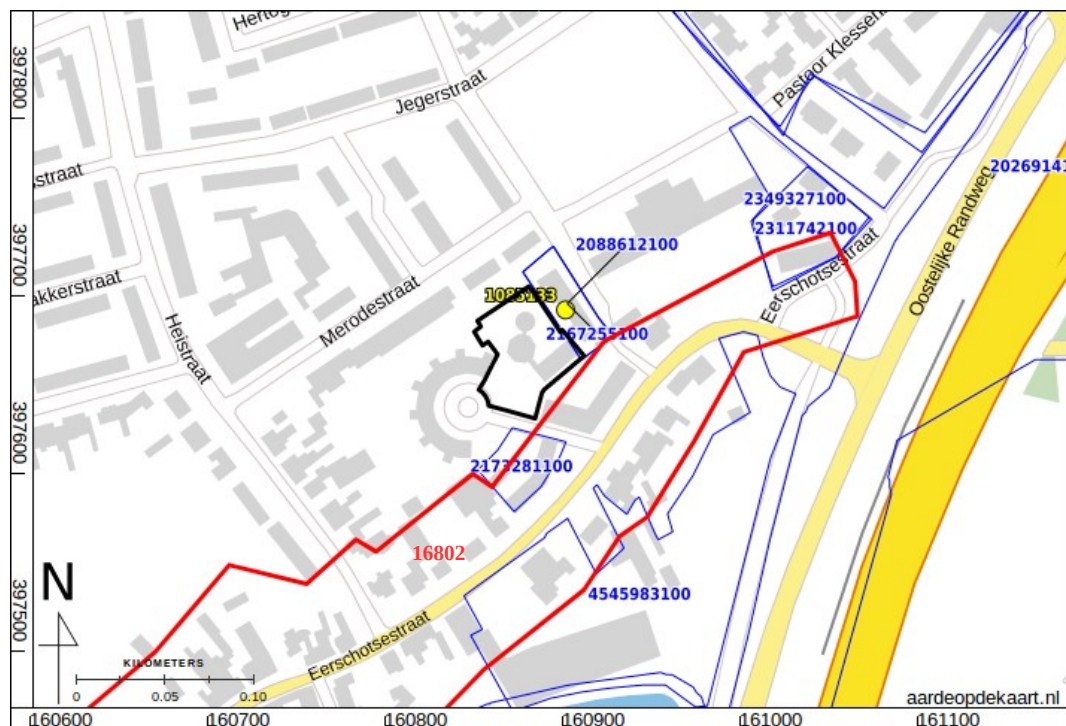
Figuur 23: Topografische kaart uit 1983.

Figuur 24: Topografische kaart uit 1991.

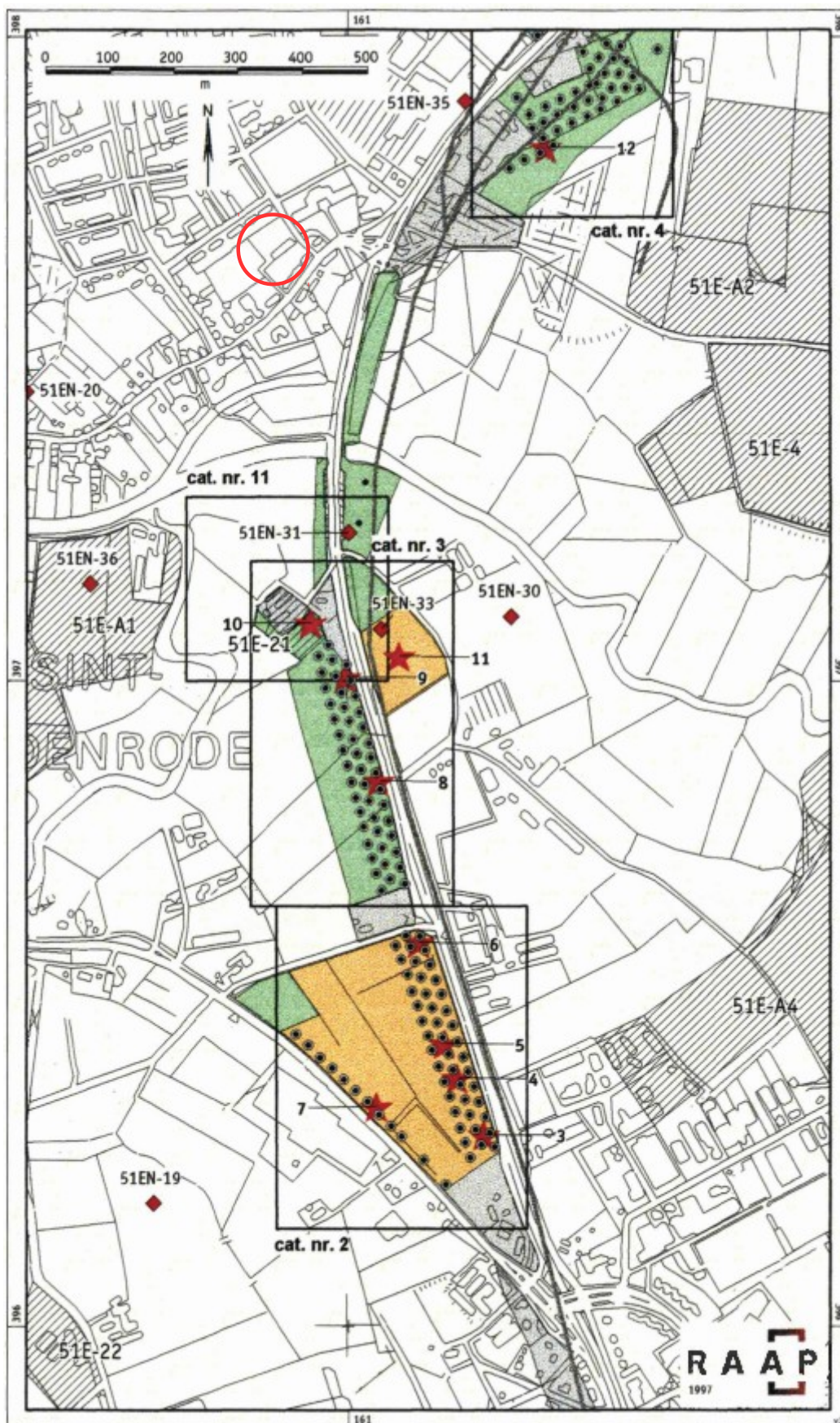

Figuur 25: BAG register met bouwjaren (Kadaster 2013).

Figuur 26: Archis overzichtskaart (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2017).

Archeologische onderzoeken zijn weergegeven in blauw, waarnemingen in geel en AMK terreinen in rood. Het plangebied is zwart omrand.

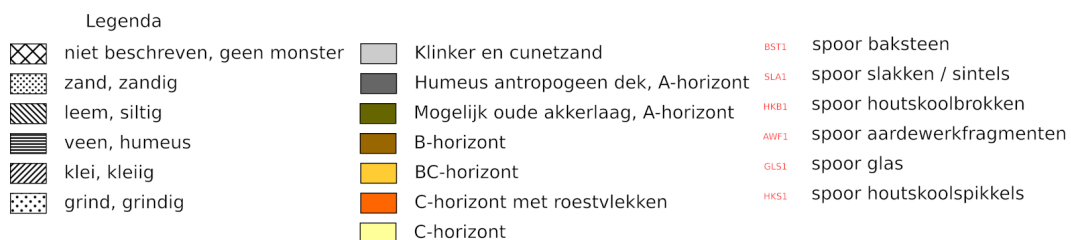
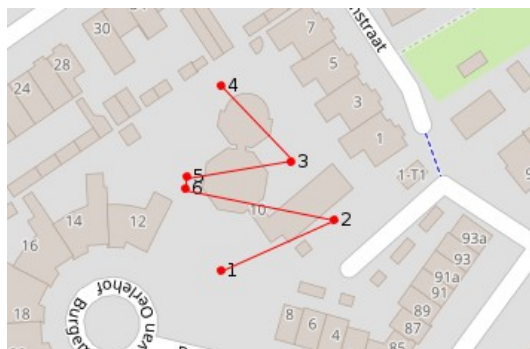
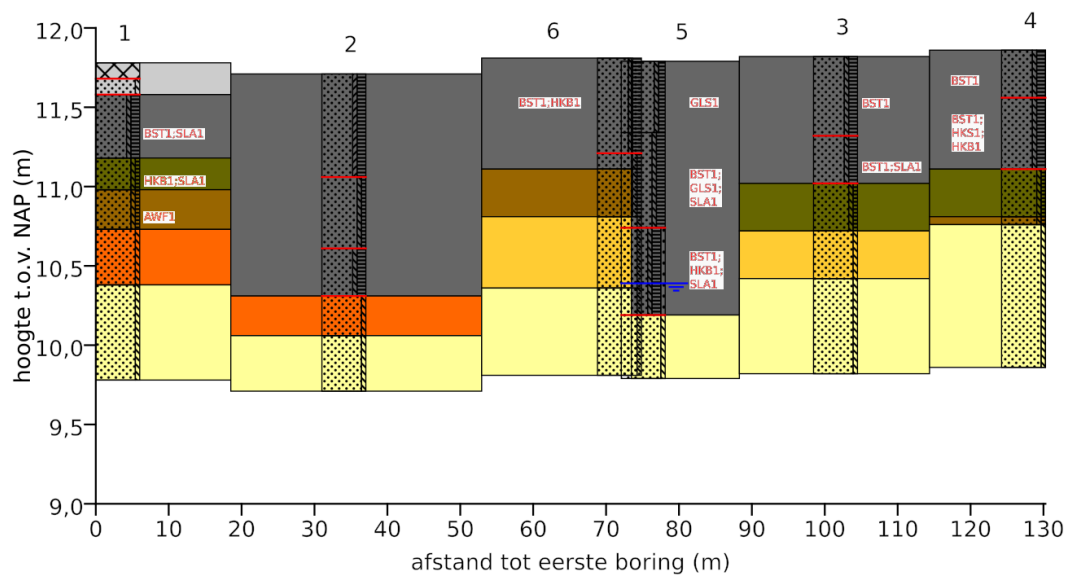

Figuur 27: Vindplaatsen (aangeduid met rode ster) langs het traject van de A50 (Oude Rengerink 1997). Het plangebied is aangeduid met een rode cirkel.

Figuur 28: Boorpuntenkaart. De boringen met resten van een B-podzolhorizont zijn geel gemarkeerd.

AWF1: Spoor aardewerkfragmenten

Figuur 29: Schematische weergave van boorprofielen.

Figuur 30: Aardewerkfragment uit boring 1, voor- en achterzijde.

Figuur 31: Advieskaart. Binnen het zwarte gebied wordt een proefsleuvenonderzoek aanbevolen behalve binnen de rode contour. Binnen de rode contour (350 m²) kan de bodem tot 120 cm -mv worden vergraven met een klein risico op de verstering van potentiële archeologische resten.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

nr.	grens (cm - mv)	grond	bijmengingen	mediaan	kleur	nieuw- vormingen	antropogene bijmengingen	horizonten	overig
	boven	onder							
1									
	0	10	klinker						klinker; basis scherp
	10	20	zand	zwak siltig	matig grof	licht-grijs			basis scherp; matig kleine spreiding; cunetzand; zand hoekig; opgebrachte grond
	20	60	zand	sterk humeus; zwak siltig	matig fijn	donker-grijs- bruin	spoor baksteen; spoor slakken / sintels	A-horizont	zand afgerond; matig kleine spreiding; basis geleidelijk
	60	80	zand	zwak humeus; zwak siltig	matig fijn	grijs-bruin	spoor houtskoolbrokken; spoor slakken / sintels	A-horizont	zand afgerond; matig kleine spreiding; basis geleidelijk
	80	105	zand	zwak humeus; zwak siltig	matig fijn	oranje-bruin	veel roestvlekken	B-horizont	Aardewerkfragment: roodbakkend, bruin, handgevormd; zand afgerond; matig kleine spreiding; basis geleidelijk
	105	140	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-geel-grijs	veel roestvlekken	C-horizont	basis geleidelijk; zand afgerond; matig kleine spreiding
	140	200	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-grijs	weinig roestvlekken	C-horizont	zand afgerond; matig kleine spreiding
2									
	0	65	zand	sterk humeus; kleiig	matig fijn	donker-bruin- grijs		A-horizont	matig kleine spreiding; zand afgerond; omgewerkte grond; basis scherp
	65	110	zand	zwak humeus; zwak siltig	matig fijn	grijs-bruin		A-horizont	matig kleine spreiding; zand afgerond; omgewerkte grond; basis scherp
	110	140	zand	sterk humeus; zwak siltig	matig fijn	donker-bruin- grijs		A-horizont	matig kleine spreiding; iets bruiner dan bovenste A; zand afgerond; omgewerkte grond; basis scherp
	140	165	zand	zwak siltig	matig fijn	geel-grijs	veel roestvlekken	C-horizont	basis geleidelijk; zand afgerond; matig kleine spreiding
	165	200	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-grijs		C-horizont	zand afgerond; matig kleine spreiding
3									
	0	50	zand	sterk humeus; zwak siltig	matig fijn	donker-bruin- grijs	spoor baksteen	A-horizont	zand afgerond; spoor zandbrokjes; matig kleine spreiding; basis scherp
	50	80	zand	sterk humeus;	matig fijn	donker-bruin-	spoor baksteen; spoor	A-horizont	zand afgerond; matig kleine spreiding; basis

nr.	grens (cm - mv)		grond	bijmengingen	mediaan	kleur	nieuw- vormingen	antropogene bijmengingen	horizonten	overig
	boven	onder								
				zwak siltig		grijs		slakken / sintels		scherp
	80	110	zand	zwak humeus; zwak siltig	matig fijn	grijs-bruin			A-horizont	zand afgerond; matig kleine spreiding; basis geleidelijk
	110	140	zand	zwak siltig	matig fijn	geel-bruin	veel roestvlekken		BC-horizont	basis geleidelijk; zand afgerond; matig kleine spreiding
	140	200	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-grijs			C-horizont	zand afgerond; matig kleine spreiding
4										opmerking algemeen: vloer noordelijk gebouw 50 cm verzonken
	0	30	zand	sterk humeus; zwak siltig	matig fijn	donker-bruin- grijs		spoor baksteen		zand afgerond; matig kleine spreiding; basis scherp
	30	75	zand	zwak siltig; sterk humeus	matig fijn	donker-bruin- grijs	spoor ijzer- concreties	spoor baksteen; spoor houtschoolspikkels; spoor houtschoolbrokken	A-horizont	spoor zandbrokjes; basis scherp; zand afgerond; matig kleine spreiding; zandbrokken op 30cm -mv; omgewerkte grond
	75	105	zand	zwak humeus; zwak siltig	matig fijn	grijs-bruin			A-horizont	zand afgerond; matig kleine spreiding; basis geleidelijk
	105	110	zand	zwak siltig; zwak humeus	matig fijn	bruin			B-horizont	zand afgerond; matig kleine spreiding; basis geleidelijk
	110	200	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-grijs	weinig roestvlekken			zand afgerond; matig kleine spreiding
5										grondwaterstand tijdens boring: 140 (cm - mv) opmerking algemeen: vijver om gebouw 70cm -mv
	0	45	zand	zwak siltig; matig humeus	matig fijn	donker-grijs		spoor glas	A-horizont	matig kleine spreiding; zand afgerond; omgewerkte grond; basis geleidelijk
	45	105	zand	zwak siltig; sterk humeus	matig fijn	donker-grijs	spoor roestvlekken	spoor baksteen; spoor glas; spoor slakken / sintels	A-horizont	basis scherp; matig kleine spreiding; doorzichtig vensterglas; zand afgerond; spoor zandbrokjes; spoor gele vlekken
	105	160	zand	sterk humeus; zwak siltig; zwak grindig	matig fijn	donker-bruin- grijs		spoor baksteen; spoor houtschoolbrokken; spoor slakken / sintels	A-horizont	matig kleine spreiding; zand afgerond; basis scherp
	160	200	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-geel-grijs	spoor roestvlekken		C-horizont	zand afgerond; matig kleine spreiding
6										opmerking algemeen: extra boring, 3m ten zuiden van boring 5

nr.	grens (cm - mv)	grond	bijmengingen	mediaan	kleur	nieuw- vormingen	antropogene bijmengingen	horizonten	overig
	boven	onder							
	0	60	zand	sterk humeus; zwak siltig	matig fijn	donker-bruin- grijs	spoor baksteen; spoor houtskoolbrokken	A-horizont	matig kleine spreiding; ijzerdraad; zand afgerond; omgewerkte grond; basis scherp; spoor grijze vlekken
	60	70	zand	zwak siltig; zwak humeus	matig fijn	bruin		A-horizont	zand afgerond; matig kleine spreiding; basis geleidelijk
	70	100	zand	zwak siltig; zwak humeus	matig fijn	bruin		B-horizont	zand afgerond; matig kleine spreiding; basis geleidelijk
	100	145	zand	zwak siltig	matig fijn	oranje-bruin	veel roestvlekken; spoor mangaancon- creties	BC-horizont	basis geleidelijk; zand afgerond; matig kleine spreiding
	145	200	zand	zwak siltig	matig fijn	licht-geel-grijs		C-horizont	zand afgerond; matig grote spreiding

Coördinaten van de boringen:

nr.	X (m RD)	Y (m RD)	Z (cm NAP)
1	160874	397650	1178
2	160902	397663	1171
3	160891	397677	1182
4	160874	397696	1186
5	160865	397673	1179
6	160865	397670	1181